

Harminckét késszúrással az Ég felé

2018 május 01. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A Kádár-diktatúra állambiztonsága gyilkoltathatta meg a mártír Brenner Jánost.

Nekem már nem lesz szükségem rá, minket úgyis megölnék”. Május elsején avatják boldoggá Brenner Jánost káplánt, a katolikus egyház mártírját. A közkedvelt, bátor, sorsát felvállaló papot 1957 telén ölték meg bestiális kegyetlenséggel. A háttérben a Kádár-diktatúra, és annak állambiztonsága mozgatta a szálakat. A tettesek kilétét még ma sem ismerjük pontosan, a rezsim igyekezett eltüntetni a nyomokat, két b?nöst is “feltálatlak” a közvéleménynek. Most felelevenítjük ezt a sötét, kegyetlen, Brenner János bátorsága, kiállása, megtörhetetlen hite miatt mégis felemel? történetet.

„Mikor nov. 4-én reggel megtudtuk az orosz támadás hírért, gyors döntés el?tt állottunk. [...] Délután magam is elindultam. Semmit sem vittem magammal, és hogy szívem meg ne szakadjon, elhatároztam, hogy egyszer sem tekintek vissza. Kethelyen [Rábakethelyen – MG] én is felmentem a plébániára búcsúzni. [...] Amikor kijöttem a szobájukból, [Brenner] János kikísért. [...] A lépcs? alján megállottam, és még egyszer felnéztem rá. Ekkor hirtelen megszólalt és felajánlotta, vigyem el a motorkerékpárját. Mivel tudtam, mennyire szereti a járm?vét, megköszöntem, és külön említettem, hogy már csak azért sem fogadhatom el. Mire ? ezt válaszolta:

Nekem már nem lesz szükségem rá, minket úgyis megölnék.”

(T. F., Brenner János régi ismer?sének levele, forrás: Kocsis L. Mihály: [Els? nap az örökkévalóságban](#)).

Brenner Jánost valóban megölték. Harminckét késszúrással, 1957 decemberében, a kádári megtorlás egyik sötét esztendejében. Hosszú évtizedekig még beszélni sem lehetett róla, a gyilkosság körülményeit, az összes tettest valószínűleg ma sem ismerjük. (A mártírpap alakját **idézi fel Rozvány Dávid írása** is, amely eredetileg a PolgárPortálon, de a PS-en is olvasható: [Rozványi Dávid: Az igaz emléke örökké él – Brenner János boldoggá avatására készülünk.](#))

A nyomozást az állambiztonság vezette, a tanúkat megfélemlítették, csak egy dolog biztos: Brenner – ahogyan számtalan más hasonló egyházi (és persze világi) személy – a diktatúra célpontja volt. És egyik meggyilkolt áldozata. Ezek azok a sötét ügyletek, amik ma is nagyon nehezen kutathatóak, az ezzel kapcsolatos szóbeli utasításokat gyakran le se jegyezték, ha leírták, talán már megsemmisítették, ha nem, nem adták át a levéltáraknak – és a sor folytatható.

Szigorúan üldözött szerzetesrendek

Brenner János Szombathelyen született 1931. december 27-én, 1941-ben a család Pécsre költözött, a fiú a Ciszterci Gimnáziumban folytatta tanulmányait, egészen az 1948-as államosításig. A szerzeteseket ekkor a diákokkal sokszor ellenséges civil tanárok váltották fel, Brenner ezért Zircra menekült, ahol Endrédi Vendel apát nem hivatalos iskolát m?ködtetett. A növendék 1950-ben jelentkezett novíciusnak a ciszterci rendbe, de a szerzetesrendek ellen megindult egyre átfogóbb támadás után (amikor a Rákosi-diktatúra nem csupán betiltotta, de minden eszközzel üldözni kezdte a rendek többségét) Budapesten, a Hittudományi Akadémián tanult tovább. Titokban, az illegalitásban végezte novíciusi évét, 1951-ben pedig letette fogadalmát. Több kacsaringós kitér?, menekülés, ellehetetlenítés után végül a gy?ri szemináriumban fejezte be tanulmányait, 1955 nyarán szentelték fel, majd Rábakethelyre helyezték káplánnak.

Készült-e a mártíromságra?

A cikkem elején idézett levélrészlet erre utal, de sorsát ismerve mélyebb értelme van a következ? történetnek is (Forrás: Kapu, 2008/február):

„Brenner János a püspöki iskolának lett tanulója szül?városában. Ebben az id?ben történt, hogy iskolatársaival együtt el?adták Szent Tarczíusz vértanúnak, a ministránsok véd?szentjének történetét. János ragaszkodott ahhoz, hogy ? játszhassa Tarczíusz szerepét. Gyermekként még nem gondolta, hogy egyszer ?rá is ugyanez a sors vár. Évekkel kés?bb már fiatal pap volt, amikor egy éjszaka állítólagos beteghez hívták. Útközben megtámadták és megölték. János atya, a magyar Tarczíusz is a szíve fölött vitte az oltáriszentséget, amikor a beteghez ment, és utolsó erejével védte az Úr testét, miközben kioltották életét.”

Térjünk vissza 1957 teléhez. A forradalmat és szabadságharcot a szovjet hadsereg segítségével leverték, százával végeztek ki a forradalmárokat, ezrek szenvedtek börtönben, százezrek hagyták el az országot '56-ban. Bár számtalan kutató foglalkozott már Brenner János történetével, a legjelent?sebb lépéseket a **téma szakért?je, Soós Viktor Attila tette**, a történész-levéltáros Budapest F?város Levéltárában bukkant rá azokra a bírósági iratokra, amelyek – valamelyest – tisztábbá teheték a képet. Valamelyest – ugyanis továbbra sem tudjuk, pontosan kik ölték meg a káplánt. Aki akkora már több figyelmeztetést kapott.

„Lássák a következményeket” – célponttá vált a káplán

A bátor, közkedvelt Brenner Jánosra – ahogyan az összes veszélyesnek tartott, tiszta szív? fiatal papra, papnövendékre – felfigyelt az **Állami Egyházügyi Hivatal (ÁEH)** és az állambiztonság. **Prazsák Mihály, az ÁEH Vas megyei megbízottja** ([1950-ben szervezték be a határ?rségnél](#), kés?bb “lakásgazda” lett) el akarta távolíttatni a veszélyesen népszerű káplánt, ám erre Brenner János előljárója – mikor a pap meger?sítette neki, hogy nem fél, mindenképp maradna –, Kovács Sándor szombathelyi püspök nemet mondott a kommunista kádernek.

„Jó, akkor lássák a következményeit!”

– fenyegette meg Prazsák a f?pásztort – a témával foglalkozó könyvek szerint.

1957-ben ismeretlenek **fahasábokat hajigáltak** a szokása szerint a motorján közleked? Brenner János elé, amikor Farkasfárról tartott hazafele. Semmi baja nem esett, „*Nem volt szerencsájük*” – mondta mosolyogva plébánosának, Kozma Ferencnek. Akkor még.

„Vén csuhás, menj gyalog”

Brenner János említett plébánosa, Kozma Ferenc 1957 decemberében ebéd után busszal szándékozott eljutni Farkasfára. Amikor a buszvezet? megállt a megállóban, rákiáltott: „*Vén csuhás, menj gyalog, a busz megtelt, nem férsz fel rá!*”. A plébános így tíz kilométert gyalogolt az erd?n keresztül, a gyóntatás után a faluban maradt, egy családnál éjszakázott, mert másnap ? mondta a szentmisét.

„Málcsi néni, olyan gyönyör? a reggel, át tudnám ölelni a világot”

– Brenner János a végzetes reggel így köszönt rá a házvezetőre, miért átsétált volna a reggeli misét megtartani. December tizennegyedike az elvtársaknak is nagy nap volt: akkor tartották a **tanácsstagok baráti estjét és a rendőrségi bált**. „A rábakethelyi hívek vasárnap reggel a fél 8-as misére mentek, azonban a templom zárva volt, és nem találták egyik papot sem – olvashatjuk a Kapuban megjelent, már említett hosszabb cikkben. – Az egyik ministráns fiút leküldték a plébániára. Zörgetett, de senki nem nyitott ajtót. Arra gondoltak, talán beteghez hívhatták el az ifjú káplánt. Miközben másodszor is lement a fiú a plébániára, Málcsi nénit már ott lelte. A falon vérvomokat találtak, és látták, hogy a káplán atya ágya üres, de nincs bevetve.”

Harminckét késszúrással a Párt nevében

Brenner Jánost bestiálisan meggyilkolták. Kicsalták vagy kivítették az erdőbe, és ott 32 késszúrással megölték. Ennek részleteit én most nem idézem fel. Ami biztos, hogy a közelben azt hallották: „*Ne bántsatok! Istenem, segíts!*”.

De nem csak ebből vált világossá, hogy többen voltak, hiába igyekeztek ezt utólag megmásítani. A kutatók szerint a falu népe már akkor azt mondta, hogy a Párt ölette meg.

Mást nem igazán tudtak elképzelni, a fiatal Brennert – aki ugyanúgy kedvesen beszélgetett, viselkedett mindenkivel – a visszaemlékezések szerint mindenki kedvelte. Az ügyben először a szombathelyi rendőrség kezdett el nyomozni – a kutatások szerint nem siettek –, majd **megérkeztek az állambiztonság emberei, és átvették az ügyet**.

A nyomozásban azt próbálták bizonyítani, hogy **személyes bosszú volt**. A **legenda szerint Brenner Jánost egy féltékeny férj** (egy ismerős feleséget erőszakkal próbálták meg rávenni egy lejárató levél megírására) ölte meg, de a legfontosabb nem is az állítólagos motiváció volt, hanem az, hogy az **elkövetőt „magányos farkasként” kellett feltüntetni**. (Akár napjaink terroristáit). Tökéletes jelöltnek tűnt Tóka Ferenc, aki a későbbi ítélet szerint egy disznóvágás után, részegen ölte meg a káplánt. Állítása szerint a berúgás után hazatérve, az ágyban fetrengve lett dühös lett Brenner Jánosra, mert fivérében papot csinált. (Más kérdés, hogy ez nem volt igaz, a testvére akkoriban még nem volt pap, de ez és a többi „apróság” (több lábnyom, stb.) az állambiztonsági

nyomozókat és az ügyel megbízott nyilván százszorosan megbízható bírót kevésbé érdekelte).

A legvalószínűbb, hogy Tóka valóban ott volt a gyilkosok között, valamivel – ki tudja, mivel fenyegette, zsarolta az állambiztonság – rávehették, hogy egyedül vigye el az egészet.

Jellemző, hogy először halálra, majd életfogytiglanira ítélték, hogy 1960-ban a Legfelsőbb Bíróság megsemmisítette a nyilvánvalóan felépített ügyet, és kártalanítsák a férfit. Felfoghatjuk ezt Júdás harminc ezüsthéneke is.

A második jelölt az akkor még csak tizenhat éves Kóczán Tibor volt. A nyomozás szerint ő csalta ki Brenner.

Jellemző, hogy őt, Kóczánt csak a gyilkosság után hét évvel vették el, és végül nyolc év múlva szabadult. Kocsis L. Mihály könyve és kutatása szerint a rendszerben azzal fenyegették, hogy úgy jár, mint az anyja: utóbbit az ötvenes évek végén egy határőr „véletlenül” lelőtte kapálás közben. Kell-e mondanom, hogy a derék határőrt végül felmentették. Kóczán nem akart „úgy járni”.

Még az ezredfordulón is megfenyegették a kérdezősködő újságírót

„A jegyzőkönyvek egy részét meghamisították, a Brenner Jánosra való emlékezést pedig később is tiltották, a gyűri szeminárium faláról a végzett növendékek között szereplő arcképét levetették. Hogy a kommunisták által elkövetett papgyilkosságok a legutóbbi időkben is rendkívül kényes témának számítottak, igazolja, hogy még az ezredfordulót követően is életveszélyesen megfenyegettek egy újságírót, aki hasonló ügyet akart elvénni” – írta [korábbi cikkében a Magyar Nemzet](#).

Brenner János testvére, Brenner József szerint nyolc tettes volt, akik közül páran még élhetnek is. Bár a pontos elkövetőket máig sem ismerjük, az világos, hogy a diktatúra példát akart statuálni. „A büntetőjogi felelősség síkjától függetlenül, a történeti igazság felderítésétől nem fosztható meg az utókor – írta erről Soós Viktor – Habár ez ideig nem sikerült név szerint megjelölni a büntetett valamennyi elkövetőt, de a lényeg napvilágra került:

Brenner Jánost a hivatalos – egyházakat felszámolni akaró – politika jegyében, papi hivatásának eredményes gyakorlása miatt, szervezeten, többen, különös kegyetlenséggel meggyilkolták. A büntetett felderítésére és megbüntetésére hivatott állami hatóságok pedig tudatosan hamis útra terelték az eljárásokat, hogy ilyen módon kivonják a büntetett elkövetőt, és ezáltal a hatalmat gyakorló Pártot a felelősség súlya alól.”

Nyakára ráléptek, a stóláját megtaposták

Majd: „Több olyan példát is felsorolhatunk, amely bizonyítja, hogy a Brenner János elleni gyilkosság indítéka papi mőkődésében kereshető. [...] Brenner János papi mivoltában ért sérelmei közül kiemelendő, hogy stólájára az elkövetők ráléptek. Különleges brutalitásuknak úgy is kifejezést adtak, hogy ráléptek a nyakára is. Az Oltáriszentséget ugyan nem vették el tőle, de látható, hogy a gyilkosok teljesen kivetkőztek emberi mivoltukból a tett elkövetése során. Sem Tóka Ferenc, sem Kóczán Tibor ártatlanságát, sem egyedüli büntettségét nem sikerült bizonyítani.

Azt gondolom, hogy az igazság valahol félúton van. Mindkét személynek lehetett köze a gyilkossághoz, de azt bizonyosan nem egy tettes követte el.”

Brenner János halálát valószínűleg sohasem fogjuk tudni teljesen tisztán látni, de az indítékok ma már világosak. Akkor is, ha az elvtársak mindent megtettek emléke eltörléséért. A mártírhaltalt halt káplánt **május elsején avatják boldoggá Szombathelyen**. A felemelő szertartásra több tízezer embert várnak, természetesen a Pesti Srácok stábjá is ott lesz az eseményen.

Felhasznált irodalom: Kocsis L. Mihály: *Első nap az örökkévalóságban; Kapu*, 2008/február; Soós Viktor Attila: *A nyomozati eljárás a Brenner-gyilkosság ügyében* (Vasi Szemle, 2012/1). Magyar Nemzet: *Üzentek is Brenner János megölésével: a kommunista állam ismét bármit megtehet* (2017).

Mező Gábor - www.pestisracok.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló
